

KULTURMINNE: Rester av kjeller på Adamstua - en plass under Jåvall. Kjelleren er fremdeles godt synlig.

REGISTRERER MER: På Jåvallmoen lå det mange husmannsplasser langs den gamle Moveien til Sverige. Her peiler Marit Egeberg Krog og Roy Heyerdahl Adamstua.

På jakt etter gamle far

Historielagene med i digitaliseringsprosjekt

Gamle far, røyser og flintfunn. Nå skal det inn i digitale kartverk.

MARKER: Østfold Historielag er godt i gang med Østfolds store prosjekt i kulturminneåret: Å legge alle automatisk fredede kulturminner inn i digitale kart.

- Dette er en fin oppgave for å gjøre en innstats for fellesskapet i kulturminneåret, sier leder i Østfold Historielag, Marit Egeberg Krog fra Marker.

Plotter inn på kart

Med på satsingen har hun nesten 5.000 medlemmer i historielaget. En annen marking, Roy Heyerdahl, har også engasjert seg. Han er leder i oppmerkings- og stedsnavnkomiteen, og står nå klar med digitalt kamera og gps.

- Det vi skal gjøre i første omgang er å registrere automatisk fredede kulturminner i en digi-

tal database. Det vil si at vi registrerer på nytt alle kulturminner fra før 1537, og plottet dem inn med kartkoordinater etter gps-peiling, forteller Heyerdahl.

Lettere tilgjengelig

Historielaget har arbeidet hele 2008 med å forberede prosjektet, og det har de gjort i nært samarbeid med fylkeskonservatoren og riksantikvaren.

- Jeg fikk ideen etter at Eidsberg kommune hadde registrert kulturminner digitalt. Nå er alle kommunene i Indre Østfold med på prosjektet, og har kjøpt registreringsprogrammet, forteller Krog.

Prosjektet tar utgangspunkt i riksantikvarens database Askeladden, og skal oppdatere og supplere denne.

- Riksantikvarens databaser er vanskelig tilgjengelig for alle. Kanskje også ungdommene vil få øynene opp for

kulturminner når de kan finne dem på internett, sier Krog.

Minner om manndrap

Kulturminner fra før 1537, i alt over 5.000 i Østfold, dreier seg for en stor del om gravhauger og funnsted for oldtidsfunn. Mange funn er langs vassdrag der det var bosetting. I Marker er flest funn gjort ved Otteid og Oppsahl ved Kroksund.

- Men vi har også andre funn, for eksempel en kastesteinsrøys, hvor folk har kastet røys når de gikk forbi. Navnet Manndrap-tjern kan tyde på at en kramkar ble drept der. Nå ligger stedet langt fra ferdsel, men den gamle gang- og rideveien fra Ørje mot Halden gikk forbi, sier Heyerdahl.

Når de eldste kulturminnene er i boks vil historielaget gå videre og registrere andre kulturminner.

- Og her har vi 66 kategorier minner å ta av, det er bare å melde fra om gamle hus-

FAKTA

Kulturminneåret

- Miljøverndepartementet og Kultur- og kirkedepartementet står bak satsingen.
- Norges kulturvernforbund har hovedansvaret for å gjennomføre året.
- Året skal være et år forfrivillige organisasjoner, samarbeid og bredt folkelig engasjement.
- Mer på nettsiden kulturminneåret2009.no

mannsplasser, møller, veifar, sagbruk, brønner, steingjerder eller hva det måtte være, oppfordrer Roy Heyerdahl og Marit Egeberg Krog.

GURI RØNNING

guri.ronning@smaalenene.no

69 81 61 60

Tar godt vare på gamle fotografier

Østfold Historielag ligger ikke på latsida i kulturminneåret. Flere prosjekter skal settes i gang.

I samarbeid med Østfold fylkes bildearkiv/Østfoldmuseet skal historielaget arrangere kurs i identifisering og håndtering av digitale bilder. I neste omgang blir det kurs i digitalisering av fotografiene.

Leder i Østfold Historielag, Marit Egeberg Krog, forteller at historielaget i Marker har fått i gang et godt samarbeid med fotoklubben.

- Vi har fått i gang et fotohistorisk forum, og det er mange historier som dukker opp når vi tar for oss de gamle bildene i fellesskap, sier Krog.

Et annet prosjekt som er i gang er å ta vare på gamle gravminner.

- Historielaget har sendt ut et brev til kommunene om at gravminner over 60 år ikke må fjernes uten vurdering fra fylkeskonservatoren. Marker kommune har tatt tak i dette, og vi har nedsatt en komité der kirkevergen, historielaget og kirkelig fellesråd skal sette opp retningslinjer for arbeidet, sier Krog.

Historielaget peker for eksempel på at gamle jernkors ved Øymark kirke burde ha blitt bevart. Kanskje kan det være aktuelt å lage en egen museumsdel på kirkegårdene.

TØMMER-HUGST: Det ligger mye kulturhistorie i å ta vare på gamle bilder.

skikino.no

8 saler - 1107 kinostoler
Det ypperste innen lyd og bilde
Luksussal

Fredag 16.01

Man: 64 85 33 21 -22 og -23(kr 7,60)
Lev. Carott systems
Manuell bare i kinoens åpningstid.
Mandag - fredag fra 1500
Lørdag og søndag fra kl 1300

Norgespremiere:

Doubt

18:45, 21:00
alle, 103 min

Norgespremiere:

Revolutionary Road

20:30, 11 år, 119 min

Norgespremiere:

Jernanger

18:20, 11 år, 96 min

Twilight-Evighetens kys

18:20, 11 år, 122 min

Død Snø

21:00, 15 år, 90 min

Boy in the striped

pyjamas

18:25, 11 år, 94 min

Max Manus

18:00, 20:40

15 år, 120 min

Yes Man

18:45, 21:00

11 år, 104 min (1510)

Australia

20:30, 11 år, 164 min

Historien om Desperaux

16:15, 7 år, 94 min (1536)

Niko og veien til stjernene

16:20, 7 år, 81 min

Beverly Hills Chihuahua

16:45, 7 år, 88 min

Klassen

18:15, alle, 128 min

Whatever Lola wants

20:50, alle, 115 min

James Bond: Quantum of

Solace

20:50, 15 år, 110min

Body of lies

18:15, 15 år, 126 min

High School Musical 3

(no.vers.)

16:15, 7 år, 100 min

Mamma Mø og kråka

16:30, alle, 77 min

Madagaskar 2 (no.vers.)

16:30, 7 år, 89 min

Kurt blir grusom

16:20, 7 år, 74 min

DICAPRIO AND WINSLET

4 GOLDEN GLOBE NOMINASJONER

Revolutionary Road

www.revolutionaryroad.no